

Dokument nr. 8:5

(2002-2003)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene Odd Roger Enoksen og Morten Lund

Forslag fra stortingsrepresentantene Odd Roger Enoksen og Morten Lund om å endre handlingsregelen for bruk av oljepenger slik at det gis rom for økt bruk av oljepenger der dette kan redusere presset i økonomien ved at den disponible arbeidsstyrken økes, kostbare flaskehals for næringslivet fjernes, ledig kapasitet i enkelte samfunnsområder utnyttes eller store offentlige utgiftsposter på lengre sikt kan bli redusert

Til Stortinget

BAKGRUNN

Våren 2001 behandlet Stortinget St.meld. nr. 29 (2000-2001) om retningslinjer for den økonomiske politikken. I Innst. S. nr. 229 (2000-2001) gav flertallet sin tilslutning til Stoltenberg-regjeringens opplegg for en egen handlingsregel for bruk av oljepenger. Det er bred enighet om at det er helt nødvendig å begrense strømmen av oljepenger inn i norsk økonomi for å hindre at Norge kommer dårligere ut enn om vi aldri hadde funnet oljen og gassen.

Praktiseringen av handlingsregelen har imidlertid vist at den hindrer at viktige samfunnsoppgaver blir løst.

Dagens forståelse av disse retningslinjene hindrer blant annet en ønsket og nødvendig satsing på å vri det offentliges utgifter fra forbruk av midler til reparasjon over til investeringer i forebygging. Det legges altfor stor vekt på budsjettbalansen og på om budsjettet virker nøytralt på etterspørselen, framfor om det er et svar på våre nasjonale og internasjonale utfordringer.

En stor andel av statens utgifter over statsbudsjettet og kommunale budsjett går til reparasjon. Trenden har vært at utgiftene til sykepenges, sykehusdrift,

uførepensjonering og attføring tar stadig større del av utgiftsveksten. Et krafttak for å øke investeringene i forebygging trengs for å kunne redusere utgiftene til reparasjoner, og for å minske antall årsverk som går tapt grunnet helseplager.

Økonomisk er det ikke tvil om at penger investert i en sektor hvor det er ledig kapasitet, skaper mindre press i økonomien enn om en investerer den samme summen innen en sektor der kapasitetsutnyttelsen er så å si maksimal. De gjeldende retningslinjene for den økonomiske politikken tolkes slik at det ikke kan tas slike hensyn, og at det heller ikke kan vektlegges om man ved økt pengebruk kan bidra til reduserte kostnader for private og det offentlige på sikt.

Som et eksempel kan det trekkes fram at det er et stort behov for investeringer i samferdselssektoren. Samtidig er det ledig kapasitet innen anleggssektoren. Investeringer i bedre samferdselsløsninger vil bidra til å redusere næringslivets avstandskostnader, og dermed forbedre konkurranseutsatt industris rammevilkår.

Sentraliseringen har sin pris. En aktiv politikk for å ivareta og nyetablere arbeidsplasser i områder med ledig kapasitet når det gjelder arbeidskraft, boliger, skole- og barnehageplasser, vil skape mindre press i de store byene og bynære områder, og dermed lågere kostnader for private, for næringsliv og for samfunnet enn om sentraliseringen fortsetter som i dag.

Det finnes i dag flere hundre tusen årsverk som ikke er i bruk i arbeidslivet. Det er mange ufrivillig ledige eller ufrivillig utstøtte. Mange er yrkeshemmede. Mange er eldre som ønsker nedtrapping framfor pensjonering. Mange er pensjonerte som ønsker å arbeide noe. Økte bevilgninger til kvalifiseringstiltak og for å stimulere arbeidsgivere til å ta imot denne store reserven, vil redusere presset på arbeidsmarkedet og bidra til lågere lønnsvekst.

Retningslinjene for innfasing av oljepengene i norsk økonomi har kun fungert et år, men forslags-

stillerne mener at man allerede nå ser behov for endringer slik at Stortinget ikke hindres i å bevilge penger til tiltak som reduserer presset i økonomien, reduserer næringslivets kostnader eller bidrar til at offentlige utgifter på noe sikt kan bli redusert.

Det er viktig at en adgang til økt bruk av oljepenger på statsbudsjettet ikke bidrar til økt privat forbruk, men til at norsk økonomi blir bærekraftig på lang sikt.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

forslag:

Stortinget ber Regjeringen endre handlingsregelen for bruk av oljepenger slik at det åpnes for økt bruk av oljepenger der dette kan bidra til å redusere presset i økonomien ved at den disponible arbeidsstyrken øker, kostbare flaskehalsen for næringslivet fjernes, ledig kapasitet i enkelte samfunnsområder utnyttes eller store offentlige utgiftsposter på sikt kan bli redusert.

3. oktober 2002